Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (stora avdelningen)

den 8 februari 2024*

”Begäran om förhandsavgörande – Gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd – Direktiv 2013/32/EU – Artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 – Efterföljande ansökan – Villkor för att avvisa en sådan ansökan – Begreppet ’nya fakta eller uppgifter’ – Domstolens dom avseende en fråga om tolkningen av unionsrätten – Artikel 46 – Rätt till ett effektivt rättsmedel – Den nationella domstolens behörighet att i sak pröva en sådan ansökan för det fall avvisningsbeslutet var rättsstridigt – Processuella garantier – Artikel 14.2”

I mål C-216/22,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Verwaltungsgericht Sigmaringen (Förvaltningsdomstolen i Sigmaringen, Tyskland) genom beslut av den 22 februari 2022, som inkom till domstolen den 23 mars 2022, i målet

A. A.

mot

Bundesrepublik Deutschland,

meddelar

DOMSTOLEN (stora avdelningen)

sammansatt av ordföranden K. Lenaerts, vice-ordföranden L. Bay Larsen, avdelningsordförandena A. Prechal, K. Jürimäe, C. Lycourgos, T. von Danwitz och O. Spineanu-Matei, samt domarna M. Ilešič, J.-C. Bonichot (referent), P.G. Xuereb, L.S. Rossi, I. Jarukaitis, A. Kumin, N. Wahl och I. Ziemele,

generaladvokat: N. Emiliou,

justitiesekreterare: D. Dittert, enhetschef,

efter det skriftliga förfarandet och förhandlingen den 28 februari 2023,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Tysklands regering, genom J. Möller och A. Hoesch, båda i egenskap av ombud,

* Rättegångsspråk: tyska.

– Österrikes regering, genom A. Posch, J. Schmoll och V.-S. Strasser, samtliga i egenskap av ombud,

– Europeiska kommissionen, genom A. Azéma och H. Leupold, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 7 september 2023 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

Dom

1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 33.2 d, artikel 40.2 och 40.3, samt artikel 46.1 a ii i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd (EUT L 180, 2013, s. 60).

2 Begäran har framställts i ett mål mellan tredjelandsmedborgaren A.A. och Bundesrepublik Deutschland (Förbundsrepubliken Tyskland), företrädd av Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Federala migrations- och flyktingmyndigheten, Tyskland) (nedan kallad myndigheten), angående myndighetens beslut att avvisa A.A.:s efterföljande ansökan om flyktingstatus.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

3 I skälen 18 och 36 i direktiv 2013/32 anges följande:

”(18) Det ligger i såväl medlemsstaternas som de som ansöker om internationellt skydds intresse att beslut om ansökningar om internationellt skydd fattas så fort som möjligt, dock utan åsidosättande av kraven på att en adekvat och fullständig prövning utförs.

…

(36) Om en sökande gör en efterföljande ansökan utan att nya bevis eller skäl läggs fram, skulle det vara orimligt om medlemsstaterna vore skyldiga att genomföra ett nytt fullständigt prövningsförfarande. I dessa fall bör medlemsstaterna ha rätt att avvisa ansökan i enlighet med res judicata-principen.”

4 I artikel 2 i detta direktiv, med rubriken ”Definitioner”, föreskrivs följande:

”I detta direktiv gäller följande definitioner:

…

f) *beslutande myndighet*: en myndighet med domstolsliknande uppgifter eller en administrativ myndighet i en medlemsstat som är ansvarig för att pröva ansökningar om internationellt skydd och behörig att fatta beslut i första instans i sådana ärenden.

…

q) *efterföljande ansökan*: en ytterligare ansökan om internationellt skydd som lämnas in efter det att ett slutgiltigt beslut har fattats om en tidigare ansökan, inklusive fall där sökanden uttryckligen har dragit tillbaka sin ansökan och fall där den beslutande myndigheten har avslagit en ansökan efter ett implicit återkallande enligt artikel 28.1.”

5 Artikel 14 i nämnda direktiv, med rubriken ”Personlig intervju”, har följande lydelse:

”1. Innan den beslutande myndigheten fattar något beslut ska sökanden ges tillfälle att höras om sin ansökan om internationellt skydd av en person som är behörig att genomföra en sådan intervju enligt nationell rätt. Intervjuer om innehållet i en ansökan om internationellt skydd ska genomföras av personal vid den beslutande myndigheten. Denna punkt ska inte påverka tillämpningen av artikel 42.2 b.

…

2. Den personliga intervjun om innehållet i ansökan behöver inte genomföras om

a) den beslutande myndigheten kan fatta ett positivt beslut om flyktingstatus på grundval av tillgänglig bevisning, …

…”

6 I artikel 33 i detta direktiv, med rubriken ”Ansökningar som inte kan tas upp till prövning”, stadgas följande:

”1. Utöver de fall då en ansökan inte prövas enligt [Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 604/2013 av den 26 juni 2013 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som är ansvarig för att pröva en ansökan om internationellt skydd som en tredjelandsmedborgare eller en statslös person har lämnat in i någon medlemsstat (EUT L 180, 2013, s. 31)] behöver inte medlemsstaterna pröva om sökanden uppfyller kraven för internationellt skydd enligt [Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/95/EU av den 13 december 2011 om normer för när tredjelandsmedborgare eller statslösa personer ska anses berättigade till internationellt skydd, för en enhetlig status för flyktingar eller personer som uppfyller kraven för att betecknas som subsidiärt skyddsbehövande, och för innehållet i det beviljade skyddet (EUT L 337, 2011, s. 9)], om en ansökan inte anses kunna tas upp till prövning enligt denna artikel.

2. Medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning endast om

…

d) ansökan är en efterföljande ansökan, där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv [2011/95] har framkommit eller lagts fram av sökanden

…”

7 I artikel 40 i direktiv 2013/32, med rubriken ”Efterföljande ansökan”, föreskrivs följande i punkterna 2–5:

”2. När beslut fattas enligt artikel 33.2 d om huruvida en ansökan om internationellt skydd ska tas upp till prövning ska en efterföljande ansökan om internationellt skydd först bli föremål för en preliminär prövning om nya fakta eller uppgifter har framkommit eller har lagts fram av sökanden vad avser sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv [2011/95].

3. Om den preliminära prövningen enligt punkt 2 leder fram till slutsatsen att nya fakta eller uppgifter har framkommit eller lagts fram av sökanden vilka på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv [2011/95], ska ansökan prövas på nytt enligt kapitel II. Medlemsstaterna får också ange andra skäl till att gå vidare med en efterföljande ansökan.

4. Medlemsstaterna får föreskriva att ansökan endast kommer att prövas vidare om sökanden utan egen förskyllan i det tidigare förfarandet var oförmögen att göra gällande de situationer som avses i punkterna 2 och 3 i denna artikel, i synnerhet genom att använda sin rätt till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 46.

5. När en efterföljande ansökan inte prövas vidare enligt denna artikel ska den nekas prövning enligt artikel 33.2 d.”

8 Artikel 46 i detta direktiv, med rubriken ”Rätten till ett effektivt rättsmedel”, har följande lydelse:

”1. Medlemsstaterna ska se till att sökande har rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot följande:

a) Ett beslut som fattats om en ansökan om internationellt skydd, inbegripet ett beslut
   i) att anse en ansökan ogrundad med avseende på flyktingstatus och/eller subsidiärt skydd,
   ii) att en ansökan inte kan tas upp till prövning enligt artikel 33.2,

…

3. I syfte att fullgöra skyldigheterna i punkt 1 ska medlemsstaterna se till att ett effektivt rättsmedel medför full omprövning och prövning av det aktuella behovet av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna, däribland, i förekommande fall, en prövning av behovet av internationellt skydd i enlighet med direktiv [2011/95], åtminstone när handläggningen av överklagandet sker vid domstol eller tribunal i första instans.

…”

Tysk rätt

9 I 71 § Asylgesetz (lagen om rätt till asyl, BGBl. 2008 I, s. 1798), i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad asyllagen), med rubriken ”Efterföljande ansökan”, föreskrivs följande i första stycket:

”Om utlänningen, efter det att en första asylansökan har återkallats eller avslagits slutligt, lämnar in en ny asylansökan (efterföljande ansökan), ska ett nytt asylförfarande genomföras endast om villkoren i

51 § första–tredje stycket [Verwaltungsverfahrensgesetz (förvaltningsprocesslagen), BGBl. 2013 I, s. 102] är uppfyllda, […]”

10 I 51 § förvaltningsprocesslagen, i den lydelse som är tillämplig i det nationella målet (nedan kallad förvaltningsprocesslagen), anges följande:

”1) Förvaltningsmyndigheten ska, på ansökan av den berörda personen, fatta beslut om att upphäva eller ändra ett slutgiltigt förvaltningsbeslut för det fall

1. den rättsliga eller faktiska situation som låg till grund för beslutet sedermera har ändrats på ett sätt som är till fördel för den berörda personen,

2. nya bevis har framkommit som skulle ha lett till ett för den berörda personen mer fördelaktigt beslut,

3. det föreligger skäl för att återuppta förfarandet i enlighet med 580 § [Zivilprozessordnung [(civilprocesslagen)].

2) Ansökan kan endast tas upp till prövning om den berörda personen, utan egen grov förskyllan, var oförmögen att göra gällande skälet till omprövning inom ramen för det tidigare förfarandet, inbegripet genom att överklaga beslutet.

3) Ansökan måste göras inom tre månader. Denna frist börjar löpa från den dag då den berörda personen fick kännedom om skälet till omprövning.

…”

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

11 Klaganden i det nationella målet är syrisk medborgare. Den 26 juli 2017 ansökte han om asyl i Tyskland efter att, enligt egen utsago, ha lämnat Syrien år 2012, vistats i Libyen till och med år 2017 och därefter rest genom Italien och Österrike för att så småningom komma till Tyskland.

12 Vid sin intervju med myndigheten uppgav han bland annat att han fullgjort sin militärtjänstgöring i Syrien mellan år 2003 och 2005 och att han lämnat detta land av fruktan för att åter bli inkallad till militärtjänstgöring, eller att bli fängslad om han vägrade att inställa sig för sådan tjänstgöring. Sedan han lämnat Syrien fick han av sin far veta att de militära myndigheterna hade riktat en kallelse till honom.

13 Genom beslut av den 16 augusti 2017 beviljade myndigheten honom subsidiärt skydd, men avslog hans ansökan om att beviljas flyktingstatus.

14 Till stöd för avslagsbeslutet anförde myndigheten att det inte fanns anledning att anta att den syriska staten hade uppfattat klagandens utvandring som ett uttryck för motstånd mot regimen. Han kommer nämligen från en region som såväl syriska armén, fria syriska armén som Islamiska staten gjorde anspråk på när han lämnade landet. Eftersom han, enligt egen utsago, lämnat Syrien innan han inkallades för att ansluta sig till syriska armén, fanns det ingen anledning att tro att han

skulle betraktas som desertör eller motståndare mot regimen i sitt ursprungsland. Klaganden i det nationella målet hade för övrigt inte visat att det var inkallelsen som fått honom att lämna landet. Han hade endast rent allmänt åberopat den farliga situation som rådde på grund av kriget i Syrien.

15 Klaganden i det nationella målet överklagade inte detta beslut, som vann laga kraft.

16 Den 15 januari 2021 lämnade klaganden i det nationella målet in en ny asylansökan till myndigheten, det vill säga en ”efterföljande ansökan” i den mening som avses i artikel 2 q i direktiv 2013/32. Främst grundande han denna ansökan på domen av den 19 november 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militärtjänst och asyl), C-238/19, EU:C:2020:945). Han hävdade i huvudsak att denna dom utgjorde en ”ändring av den rättsliga situationen”, i den mening som avses i tillämpliga nationella bestämmelser, och att myndigheten följaktligen var skyldig att pröva hans efterföljande ansökan i sak. Enligt klaganden består denna ändring i att den åberopade domen medför en tolkning av bevisbördereglerna som är förmånligare för asylsökande än den tolkning som gjorts i nationell rättspraxis beträffande asylsökande som flytt från sina ursprungsländer för att undandra sig militära skyldigheter. Denna ändring följer av domstolens formulering att det, under vissa omständigheter, föreligger en ”stark presumtion” för att en vägran att fullgöra militärtjänst har samband med något av de skäl till förföljelse som anges i artikel 10 i direktiv 2011/95.

17 Genom beslut av den 22 mars 2021 avvisade myndigheten klagandens efterföljande asylansökan. Till stöd för detta beslut uppgav myndigheten att domen av den 19 november 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militärtjänst och asyl), C-238/19, EU:C:2020:945), inte medförde någon skyldighet att pröva ansökan i sak. Myndigheten ansåg att eftersom klaganden i det nationella målet endast hade åberopat denna dom till stöd för sin efterföljande ansökan, var varken de villkor som uppställs i nationell rätt eller i unionsrätten uppfyllda för att hans asylansökan skulle prövas på nytt.

18 Klaganden i det nationella målet väckte talan vid Verwaltungsgericht Sigmaringen (Förvaltningsdomstolen i Sigmaringen, Tyskland), som också är den hänskjutande domstolen i förevarande mål, och yrkade att myndighetens beslut av den 22 mars 2021 skulle upphävas och att han skulle beviljas flyktingstatus.

19 Den hänskjutande domstolen har påpekat att det följer av 71 § första stycket asyllagen, jämförd med 51 § första stycket led 1 förvaltningsprocesslagen, att om den berörda tredjelandsmedborgaren har fått avslag på sin första asylansökan och vederbörande därefter lämnar in en efterföljande ansökan, ska den beslutande myndigheten återuppta förfarandet om den faktiska eller rättsliga situation som ligger till grund för beslutet sedermera har ändrats till den berörda tredjelandsmedborgarens fördel. När det gäller en ändring av ”den rättsliga situationen”, i den mening som avses i dessa bestämmelser, har den hänskjutande domstolen påpekat att enligt den dominerande tolkningen i nationell rättspraxis är det i princip endast en ändring av tillämpliga bestämmelser som kan omfattas av detta begrepp och inte ett domstolsavgörande, inte heller ett avgörande från EU-domstolen. Ett rättsligt avgörande utgör nämligen endast en tolkning och tillämpning av de relevanta bestämmelser som var i kraft när beslutet avseende den tidigare ansökan antogs, men medför ingen ändring av dessa bestämmelser. Den hänskjutande domstolen har emellertid medgett att Bundesverfassungsgerichts (Federala författningsdomstolen, Tyskland) avgöranden om omfattningen av den grundläggande rätten till asyl undantagsvis kan medföra en ändring av ”den rättsliga situationen” i den mening som avses i ovannämnda bestämmelser.

20 Den hänskjutande domstolen önskar likväl få klarhet i huruvida denna tolkning av nationell rätt är förenlig med unionsrätten, eftersom den generellt sett innebär att ett avgörande från EU-domstolen inte kan anses ändra ”den rättsliga situationen” och således inte heller kan utgöra grund för att återuppta förfarandet för det fall en efterföljande ansökan ges in, trots att det följer av domen av den 14 maj 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, EU:C:2020:367), att förekomsten av en dom från EU-domstolen där det fastställs att nationell lagstiftning är oförenlig med unionsrätten utgör en ny uppgift i den mening som avses i artikel 33.2 d i direktiv 2013/32.

21 Den hänskjutande domstolen söker således klarhet i huruvida ett avgörande från EU-domstolen som endast ger en tolkning av unionsrättsliga bestämmelser som redan var i kraft när beslutet avseende den tidigare asylansökan antogs kan utgöra ”nya fakta eller uppgifter”, i den mening som avses i artikel 33.2 d och artikel 40.3 i direktiv 2013/32. Den hänskjutande domstolen vill i synnerhet få fastställt om domen av den 19 november 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militärtjänst och asyl), C-238/19, EU:C:2020:945), som klaganden i det nationella målet åberopat, i förevarande fall utgör sådana ”nya fakta eller uppgifter”, med hänsyn till att denna dom ger viktiga klargöranden vad gäller tillämpningen av artikel 9.2 b och artikel 10 i direktiv 2011/95 med avseende på syriska vapenvägrare.

22 Den hänskjutande domstolen har dessutom påpekat att när den har att pröva ett överklagande av myndighetens beslut att avvisa en efterföljande ansökan, kan den enligt tillämplig nationell processrätt endast uttala sig om de sakprövningsförutsättningar för ansökan som föreskrivs i 71 § första stycket asyllagen och 51 § första–tredje stycket förvaltningsprocesslagen. Om den hänskjutande domstolen anser att myndigheten felaktigt har avvisat den efterföljande ansökan, kan den således endast upphäva avvisningsbeslutet och återförvisa prövningen av denna ansökan till myndigheten för ett nytt beslut.

23 Den hänskjutande domstolen vill få klarhet i huruvida dessa nationella processuella bestämmelser är förenliga med rätten till ett effektivt rättsmedel enligt artikel 46.1 i direktiv 2013/32 och med direktivets syfte, som enligt skäl 18 i direktivet består i att beslut om ansökningar om internationellt skydd ska fattas så fort som möjligt. Om det följer av nämnda artikel 46 att den hänskjutande domstolen kan, eller till och med ska, avgöra den efterföljande ansökan i sak och, i förekommande fall, bevilja klaganden i det nationella målet flyktingstatus, önskar den hänskjutande domstolen även få fastställt huruvida klaganden i så fall ska tillerkännas de processuella garantier som föreskrivs i bestämmelserna i kapitel II i direktiv 2013/32.

24 Mot denna bakgrund beslutade Verwaltungsgericht Sigmaringen (Förvaltningsdomstolen i Sigmaringen) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:

”1) a) Är en nationell bestämmelse som innebär att en efterföljande ansökan kan tas upp till prövning endast om den rättsliga eller faktiska situation som låg till grund för det tidigare avslagsbeslutet senare har ändrats på ett sätt som är till fördel för sökanden, förenlig med artikel 33.2 d och artikel 40.2 i direktiv [2013/32]?

b) Utgör artikel 33.2 d och artikel 40.2 i direktiv [2013/32] hinder mot en nationell bestämmelse som innebär att ett avgörande från EU-domstolen (i förevarande fall meddelat inom ramen för ett förfarande om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF) inte anses utgöra ’nya fakta’, ’nya omständigheter’ eller ’nya uppgifter’, såvida det inte fastställts i detta avgörande att en nationell bestämmelse är oförenlig med unionsrätten, utan det endast omfattar en tolkning av unionsrätten? Vilka villkor ska i förekommande

fall vara uppfyllda för att ett avgörande från EU-domstolen som endast omfattar en tolkning av unionsrätten ska betraktas som ’nya fakta’, ’nya omständigheter’ eller ’nya uppgifter’?

2) För det fall frågorna 1 a och b besvaras jakande, ska artikel 33.2 d och artikel 40.2 i direktiv [2013/32] tolkas så, att ett avgörande från EU-domstolen, där det fastställts att det föreligger en stark presumtion för att det finns ett samband mellan en vägran att fullgöra militärtjänsten under sådana omständigheter som avses i artikel 9.2 e i direktiv [2011/95] och något av de fem skäl som anges i artikel 10 i det direktivet, ska betraktas som ’nya fakta’, ’nya omständigheter’ eller ’nya uppgifter’?

3) a) Ska artikel 46.1 a ii i direktiv [2013/32] tolkas så, att det rättsmedel mot den beslutande myndighetens avvisningsbeslut som avses i artikel 33.2 d och artikel 40.5 i direktiv [2013/32] är begränsat till en prövning av huruvida den beslutande myndigheten gjorde en riktig bedömning av huruvida villkoren för att avvisa den efterföljande asylansökan enligt artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.5 i direktiv [2013/32] var uppfyllda?
   b) För det fall fråga 3 a besvaras nekande, ska artikel 46.1 a ii i direktiv [2013/32] tolkas så, att rättsmedlet mot den beslutande myndighetens avvisningsbeslut även omfattar en prövning av huruvida förutsättningarna för att bevilja internationellt skydd i den mening som avses i artikel 2 b i direktiv [2011/95] är uppfyllda, för det fall [den nationella] domstolen vid sin egen prövning finner att villkoren för att avvisa den efterföljande asylansökan inte var uppfyllda?
   c) För det fall fråga 3 b) besvaras jakande, krävs det då, för att [den nationella] domstolen ska kunna göra en sådan prövning, att sökanden dessförinnan har tillförsäkrats de särskilda processuella garantier som avses i artikel 40.3 tredje meningen i direktiv [2013/32], jämförd med bestämmelserna i kapitel II i samma direktiv? Får [den nationella domstolen] själv genomföra detta förfarande eller krävs det att den – i förekommande fall genom att vilandeförklara målet – återförvisar det till den beslutande myndigheten? Kan sökanden avsäga sig dessa processuella garantier?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Den första och den andra frågan

25 Den hänskjutande domstolen har ställt de två första frågorna, vilka ska prövas gemensamt, för att få klarhet i under vilka förutsättningar ett avgörande från EU-domstolen kan anse utgöra ”nya fakta eller uppgifter” i den mening som avses i artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 i direktiv 2013/32.

26 Härvidlag ska det inledningsvis erinras om artikel 33.2 i direktiv 2013/32 innehåller en uttömmande uppräkning av de fall där medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning (dom av den 19 mars 2019, Ibrahim m.fl., C-297/17, C-318/17, C-319/17 och C-438/17, EU:C:2019:219, punkt 76).

27 I artikel 33.2 d i direktiv 2013/32 föreskrivs i synnerhet att medlemsstaterna får anse att en ansökan om internationellt skydd inte kan tas upp till prövning om ”ansökan är en efterföljande ansökan, där inga nya fakta eller uppgifter av relevans för prövningen av sökandens rätt att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv [2011/95] har framkommit eller lagts fram av sökanden”.

28 Begreppet ”efterföljande ansökan” definieras i artikel 2 q i direktiv 2013/32 som en ytterligare ansökan om internationellt skydd som lämnas in efter det att ett slutgiltigt beslut har fattats om en tidigare ansökan.

29 Förfarandet för efterföljande ansökningar preciseras i artikel 40 i direktiv 2013/32, där det föreskrivs att bedömningen av huruvida en sådan ansökan kan tas upp till prövning ska ske i två steg (dom av den 10 juni 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Nya fakta eller uppgifter), C-921/19, EU:C:2021:478, punkterna 34 och 35).

30 Således följer det av artikel 40.2 i direktiv 2013/32 att när ett beslut ska fattas enligt artikel 33.2 d i samma direktiv om huruvida en ansökan om internationellt skydd kan tas upp till prövning, ska en efterföljande ansökan, i ett första steg, bli föremål för en preliminär bedömning av huruvida nya fakta eller uppgifter har framkommit eller lagts fram av sökanden vad avser vederbörandes rätt att betraktas som en person som uppfyller villkoren för att beviljas internationellt skydd enligt direktiv 2011/95.

31 Det är endast om det faktiskt finns sådana nya fakta eller uppgifter i förhållande till den första ansökan om internationellt skydd som, såsom ett andra steg, bedömningen av huruvida den efterföljande ansökan kan tas upp till prövning ska fortsätta i enlighet med artikel 40.3 i direktiv 2013/32, för att avgöra huruvida dessa nya fakta och uppgifter på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som kan göra anspråk på sådant skydd (dom av den 10 juni 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Nya fakta eller uppgifter), C-921/19, EU:C:2021:478, punkt 37).

32 Enligt artikel 40.4 i direktiv 2013/32 får medlemsstaterna dessutom föreskriva att den efterföljande ansökan endast kommer att prövas vidare om sökanden utan egen förskyllan i det tidigare förfarandet var oförmögen att göra gällande dessa nya fakta eller uppgifter.

33 När sakprövningsförutsättningarna för en efterföljande ansökan är uppfyllda ska denna ansökan prövas i sak, såsom anges i artikel 40.3 i direktiv 2013/32, i enlighet med kapitel II i direktivet, som innehåller de grundläggande principer och garantier som är tillämpliga på ansökningar om internationellt skydd (se, för ett liknande resonemang, dom av den 10 juni 2021, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Nya fakta eller uppgifter), C-921/19, EU:C:2021:478, punkt 38).

34 Vid bedömningen av innebörden av begreppet ”nya fakta eller uppgifter”, i den mening som avses i artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 i direktiv 2013/32, ska det noteras att det framgår av ordalydelsen i denna artikel 33.2, bland annat med hänsyn till uttrycket ”endast” före uppräkningen av grunderna för avvisning, syftet med sistnämnda bestämmelse samt direktivets systematik, att möjligheten att avvisa en ansökan om internationellt skydd enligt denna bestämmelse utgör ett undantag från skyldigheten att pröva en sådan ansökan i sak (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 augusti 2022, Bundesrepublik Deutschland (Barn [till] flyktingar, [fött] utanför den mottagande staten), C-720/20, EU:C:2022:603, punkt 49].

35 Domstolen har således redan konstaterat att det följer såväl av att uppräkningen i artikel 33.2 är uttömmande som av att avvisningsgrunderna i denna uppräkning har karaktären av undantag, att dessa grunder ska tolkas restriktivt (se, för ett liknande resonemang, dom av den 1 augusti 2022, Bundesrepublik Deutschland (Barn [till] flyktingar, [fött] utanför den mottagande staten), C-720/20, EU:C:2022:603, punkt 51).

36 Omvänt ska de fall då det följer av direktiv 2013/32 att en efterföljande ansökan kan tas upp till prövning tolkas extensivt.

37 Det framgår dessutom av själva ordalydelsen i artikel 33.2 d i direktiv 2013/32, och i synnerhet av uttrycket ”nya fakta eller uppgifter”, att denna bestämmelse inte endast avser förändringar av de faktiska omständigheterna i en sökandes personliga situation eller i dennes ursprungsland, utan även nya rättsliga omständigheter.

38 Av domstolens praxis framgår bland annat att en efterföljande ansökan inte får avvisas med stöd av artikel 33.2 d i direktiv 2013/32 när den beslutande myndigheten, i den mening som avses i artikel 2 f i direktivet, konstaterar att det lagakraftvunna beslutet att avslå den tidigare ansökan strider mot unionsrätten. Den beslutande myndigheten är skyldig att konstatera att så är fallet när oförenligheten med unionsrätten följer av en dom från EU-domstolen eller har konstaterats av en nationell domstol (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 maj 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punkterna 198 och 203).

39 Denna slutsats motiveras av det förhållandet att den ändamålsenliga verkan av den rätt som tillerkänns en person som ansöker om internationellt skydd, vilken stadfästs i artikel 18 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (nedan kallad stadgan) och konkretiseras genom direktiv 2011/95 och 2013/32, att beviljas sådant skydd när villkoren i unionsrätten är uppfyllda allvarligt skulle äventyras om en efterföljande ansökan kunde avvisas på den grund som avses i artikel 33.2 d i direktiv 2013/32, trots att beslutet att avslå den tidigare ansökan har fattats i strid med unionsrätten. En sådan tolkning av denna bestämmelse skulle nämligen leda till att den felaktiga tillämpningen av unionsrätten skulle kunna upprepas vid varje ny ansökan om internationellt skydd, utan att sökanden ges möjlighet att få sin ansökan prövad på ett sätt som inte innebär ett åsidosättande av unionsrätten. Ett sådant hinder för en effektiv tillämpning av unionsbestämmelserna om förfarandet för beviljande av internationellt skydd skulle inte rimligen kunna motiveras med hänvisning till rättssäkerhetsprincipen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 maj 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punkterna 192, 196 och 197).

40 I det särskilda sammanhang som direktiv 2013/32 ingår kan en dom från EU-domstolen omfattas av begreppet ny uppgift, i den mening som avses i artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 i nämnda direktiv, oberoende av huruvida den aktuella domen meddelades före eller efter det att beslutet avseende den tidigare ansökan antogs, eller om det i denna dom har slagits fast att en nationell bestämmelse som ligger till grund för beslutet är oförenlig med unionsrätten, eller om domen endast medför en tolkning av unionsrätten, inbegripet de unionsrättsliga bestämmelser som redan var i kraft när nämnda beslut antogs.

41 Den av den tyska och den österrikiska regeringen åberopade omständigheten att rättsverkningarna av en dom varigenom domstolen, vid utövandet av sin behörighet enligt artikel 267 FEUF, tolkar en unionsrättslig bestämmelse i princip gäller från den tidpunkt då den tolkade bestämmelsen trädde i kraft saknar således relevans (se, för ett liknande resonemang, dom av den 28 januari 2015, Starjakob, C-417/13, EU:C:2015:38, punkt 63 och där angiven rättspraxis).

42 Det är visserligen riktigt att domstolen, i punkterna 194 och 203 i domen av den 14 maj 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság (C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, EU:C:2020:367), slagit fast att förekomsten av en dom där det konstateras att nationell lagstiftning som legat till grund för ett beslut att avslå en tidigare ansökan om internationellt skydd strider mot unionsrätten utgör en ny uppgift vid prövningen av en efterföljande ansökan i den mening som avses i artikel 33.2 d i direktiv 2013/32. Det ska likväl noteras att detta inte innebär att domstolen anser att det endast är domar som ger uttryck för ett sådant konstaterande som kan utgöra en sådan ny uppgift.

43 En tolkning som innebär att en dom från domstolen kan utgöra en ny uppgift, i den mening som avses i artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 i direktiv 2013/32, endast under förutsättning att det konstaterats att en nationell bestämmelse som ligger till grund för beslutet om den tidigare ansökan är oförenlig med unionsrätten, skulle nämligen inte bara äventyra den ändamålsenliga verkan av den rätt som tillerkänns personer som ansöker om internationellt skydd, vilken stadfästs i artikel 18 i stadgan och som det erinrats om i punkt 39 ovan, utan skulle även undergräva förhandsavgörandenas verkan erga omnes, arten av det förfarande som föreskrivs i artikel 267 FEUF samt dess syfte att säkerställa en enhetlig tolkning av unionsrätten.

44 Av det ovan anförda följer att varje avgörande från domstolen kan utgöra en ny uppgift i den mening som avses i artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 i direktiv 2013/32.

45 En dylik tolkning av begreppet ny uppgift stöds även av skäl 36 i direktiv 2013/32, där det anges att sökanden måste lägga fram nya skäl till stöd för sin efterföljande ansökan.

46 Denna tolkning gör det nämligen möjligt för sökanden att till stöd för sin efterföljande ansökan göra gällande argumentet att dennes tidigare ansökan avslogs i strid med ett avgörande från domstolen, eftersom ett sådant argument sannolikt inte kunde anföras under prövningen av den tidigare ansökan.

47 I detta sammanhang ska det även noteras att om sökanden inte har åberopat ett redan meddelat avgörande från domstolen under förfarandet avseende den tidigare ansökan kan detta inte anses vara sökandens egen förskyllan, i den mening som avses i artikel 40.4 i direktiv 2013/32. Såsom framgår av punkterna 34 och 35 ovan ska begreppet förskyllan nämligen tolkas restriktivt, eftersom en extensivare tolkning av detta begrepp skulle kunna leda till att en felaktig tillämpning av unionsrätten upprepas, trots att det ankommer på den beslutande myndigheten och de behöriga domstolarna att beakta de faktiska omständigheter som de har kännedom om på ett sätt som är förenligt med unionsrätten, med tillämpning av relevant rättspraxis från EU-domstolen.

48 Av rättspraxis följer dessutom att ett avgörande från EU-domstolen kan utgöra en ny uppgift i den mening som avses i artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 i direktiv 2013/32, oavsett om sökanden har åberopat denna dom inom ramen för sin efterföljande ansökan eller ej (se, för ett liknande resonemang, dom av den 14 maj 2020, Országos Idegenrendészeti Főigazgatóság Dél-alföldi Regionális Igazgatóság, C-924/19 PPU och C-925/19 PPU, EU:C:2020:367, punkt 195).

49 Såsom har påpekats i punkt 31 ovan krävs det enligt artikel 40.3 i direktiv 2013/32, för att en efterföljande ansökan ska kunna tas upp till prövning, även att dessa nya fakta eller uppgifter ”på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd enligt direktiv [2011/95]”.

50 Såsom framgår av skäl 36 i direktiv 2013/32 har unionslagstiftaren nämligen ansett att det skulle vara orimligt om medlemsstaterna vore skyldiga att genomföra ett nytt fullständigt prövningsförfarande vid varje efterföljande ansökan. Så vore exempelvis fallet om sökanden kunde åberopa vilka nya fakta eller uppgifter som helst för att förhindra den behöriga myndigheten från att avvisa vederbörandes efterföljande ansökan med stöd av artikel 33.2 d i direktiv 2013/32, oberoende av huruvida dessa fakta eller uppgifter är relevanta för att villkoren för beviljande av internationellt skydd ska anses vara uppfyllda.

51 När sökanden åberopar ett avgörande från domstolen som en ny uppgift i den mening som avses i artikel 33.2 samt artikel 40.2 och 40.3 i direktiv 2013/32, begränsas således skyldigheten att pröva den efterföljande ansökan i sak till fall där den tolkning av unionsrätten som framgår av detta avgörande visar sig vara relevant för bedömningen av huruvida ansökan är välgrundad.

52 I förevarande fall ankommer det på den hänskjutande domstolen att bedöma huruvida domen av den 19 november 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militärtjänst och asyl), C-238/19, EU:C:2020:945), som klaganden i det nationella målet har åberopat till stöd för sin efterföljande ansökan, utgör en ny uppgift som på ett avgörande sätt bidrar till hans möjligheter att betraktas som flykting.

53 I den mån denna bedömning beror på tolkningen av domen av den 19 november 2020, Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (Militärtjänst och asyl), C-238/19, EU:C:2020:945), i synnerhet mot bakgrund av konstaterandet i punkt 61 att det föreligger en ”stark presumtion” för att vägran att fullgöra militärtjänst under sådana omständigheter som avses i artikel 9.2 e i direktiv 2011/95 har samband med något av de skäl som anges i artikel 10 i det direktivet, görs den hänskjutande domstolen härvidlag uppmärksam på att genom detta konstaterande, som även förekommer i punkt 60 i nämnda dom, noterade EU-domstolen endast att det under dylika omständigheter är ”högst troligt” att ett sådant samband föreligger och att detta varken är avsett att uppställa en icke motbevisbar presumtion eller att ersätta de behöriga nationella myndigheternas bedömning. I den sista meningen i punkt 61 i nyssnämnda dom erinrade EU-domstolen således om att det ankommer på dessa myndigheter att mot bakgrund av samtliga ifrågavarande omständigheter kontrollera huruvida det är sannolikt att ett sådant samband är för handen.

54 Mot bakgrund av det ovan anförda ska den första och den andra frågan besvaras enligt följande. Artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 i direktiv 2013/32 ska tolkas så, att varje avgörande från EU-domstolen, inklusive ett avgörande som endast ger en tolkning av unionsrättsliga bestämmelser som redan var i kraft när ett beslut avseende en tidigare asylansökan antogs, utgör nya fakta eller uppgifter i den mening som avses i dessa bestämmelser, oavsett vid vilken tidpunkt det ifrågavarande avgörandet meddelades, om det på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd.

Den tredje frågan

55 Den hänskjutande domstolen har ställt den tredje frågan för att få klarhet i huruvida artikel 46.1 a ii i direktiv 2013/32 ska tolkas så, att för det fall den behöriga nationella domstolen upphäver ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan får, eller till och med ska, denna domstol också pröva ansökan i sak, utan att behöva återförvisa ärendet till den beslutande myndigheten. Den hänskjutande domstolen vill även få klarhet i huruvida sökanden i sådant fall ska tillerkännas de processuella garantier som föreskrivs i kapitel II i direktiv 2013/32.

56 Domstolen erinrar härvidlag om att enligt artikel 46.1 a ii i direktiv 2013/32 ska personer som ansöker om internationellt skydd ha rätt till ett effektivt rättsmedel inför domstol mot beslut att avvisa en efterföljande ansökan med stöd av artikel 33.2 i samma direktiv.

57 Det följer av artikel 46.3 i detta direktiv att för att ett sådant rättsmedel ska anses vara effektivt ska den nationella behöriga domstolen företa en full omprövning och prövning av såväl de faktiska som de rättsliga omständigheterna, däribland, i förekommande fall, en prövning av behovet av internationellt skydd i enlighet med direktiv 2011/95.

58 Härav följer att medlemsstaterna enligt artikel 46.3 i direktiv 2013/32 är skyldiga att utforma sin nationella rätt på ett sådant sätt att den domstol som prövar dylika överklaganden kan pröva samtliga faktiska och rättsliga omständigheter som den behöver beakta för att kunna göra en uppdaterad prövning av det enskilda fallet, så att ansökan om internationellt skydd kan ges en fullständig prövning, utan att ärendet behöver återförvisas till den beslutande myndigheten. En sådan tolkning gynnar det syfte som eftersträvas med direktiv 2013/32, det vill säga att säkerställa att dessa ansökningar handläggs så fort som möjligt, utan åsidosättande av kraven på att prövningen är adekvat och fullständig (dom av den 29 juli 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkt 53).

59 Artikel 46.3 i direktiv 2013/32 rör emellertid enbart prövningen av ett överklagande och avser således inte följderna av ett eventuellt upphävande av det överklagade beslutet (dom av den 25 juli 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 145, och dom av den 29 juli 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkt 54).

60 Genom att anta direktiv 2013/32 har unionslagstiftaren sålunda inte haft för avsikt att införa en gemensam regel om att den beslutande myndigheten ska förlora sin befogenhet efter det att myndighetens beslut angående en ansökan om internationellt skydd har upphävts. Det betyder att det alltjämt står medlemsstaterna fritt att föreskriva att ärendet, efter det att en domstol upphävt beslutet, ska visas åter till myndigheten för att denna ska anta ett nytt beslut (dom av den 25 juli 2018, Alheto, C-585/16, EU:C:2018:584, punkt 146, och dom av den 29 juli 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkt 54).

61 Direktiv 2013/32 tillerkänner således medlemsstaterna ett visst manöverutrymme, bland annat vad gäller fastställandet av regler för handläggningen av en ansökan om internationellt skydd när ett tidigare beslut avseende denna ansökan upphävts av en domstol. Trots detta manöverutrymme är medlemsstaterna icke desto mindre skyldiga att när de genomför direktivet iaktta artikel 47 i stadgan, vilken ger var och en vars unionsrättsligt garanterade fri- och rättigheter har kränkts rätt till ett effektivt rättsmedel inför en domstol. De utmärkande särdragen hos de rättsmedel som avses i artikel 46 i direktiv 2013/32 måste således vara förenliga med artikel 47 i stadgan. Härav följer att varje medlemsstat som är bunden av detta direktiv ska utforma sin nationella rätt på ett sådant sätt att för det fall det tidigare beslutet upphävs och ärendet återförvisas till den beslutande

myndigheten, ska ett nytt beslut antas så fort som möjligt i överensstämmelse med den bedömning som framgår av det avgörande varigenom det tidigare beslutet upphävdes (se, för ett liknande resonemang, dom av den 29 juli 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkterna 55 och 59).

62 Dessutom måste unionslagstiftarens avsikt, när den föreskrev i artikel 46.3 i direktiv 2013/32 att den domstol som är behörig att pröva ett överklagande av ett beslut att avslå en ansökan om internationellt skydd är skyldig att i förekommande fall undersöka sökandens ”behov av internationellt skydd”, anses ha varit att ge denna domstol möjlighet att – när den anser sig förfoga över samtliga i detta avseende nödvändiga uppgifter om de faktiska och rättsliga omständigheterna, och när den har gjort en ”full omprövning” och en ”prövning av det aktuella behovet”, det vill säga en fullständig och aktualiserad prövning på grundval av dessa uppgifter –, med bindande verkan avgöra frågan huruvida sökanden uppfyller de villkor för att tillerkännas internationellt skydd som uppställs i direktiv 2011/95. Härav följer att när denna domstol efter en sådan prövning är övertygad om att sökanden – med tillämpning av kriterierna i direktiv 2011/95 och med anledning av de skäl som vederbörande åberopat till stöd för sin ansökan – bör beviljas flyktingstatus eller status som subsidiärt skyddsbehövande, och denna domstol således upphäver beslutet att avslå ansökan och återförvisar ärendet till den beslutande myndigheten, så är denna myndighet – med förbehåll för om det inträffar faktiska eller rättsliga omständigheter som objektivt sett kräver en ny och aktualiserad bedömning – bunden av domstolsavgörandet och skälen i detta. Den beslutande myndigheten har i sådant fall inte längre något utrymme för skönsmässig bedömning vad gäller frågan huruvida det begärda skyddet ska beviljas eller ej mot bakgrund av de skäl som åberopats i målet vid nämnda domstol (dom av den 29 juli 2019, Torubarov, C-556/17, EU:C:2019:626, punkterna 65 och 66).

63 Detta innebär att även om det ankommer på varje medlemsstat att avgöra huruvida den domstol som har upphävt ett beslut att avvisa en efterföljande ansökan kan bifalla denna ansökan eller avslå den på någon annan grund, eller om den tvärtom ska återförvisa ansökan till den beslutande myndigheten för förnyad prövning, är denna myndighet likväl skyldig att följa domstolens avgörande och de skäl som ligger till grund för det.

64 Av artikel 40.3 i direktiv 2013/32 följer dessutom att den myndighet som prövar en efterföljande ansökan som anses kunna tas upp till prövning är skyldig att handlägga prövningen av ansökan i enlighet med bestämmelserna i kapitel II i direktivet.

65 För det fall den behöriga domstolen upphäver beslutet att avvisa den efterföljande ansökan och väljer att pröva denna ansökan i sak, i enlighet med de villkor det erinrats om i punk 62 ovan, måste nämnda domstol se till att de väsentliga principer och grundläggande garantier som föreskrivs i kapitel II i direktiv 2013/32 iakttas i tillämpliga delar. Detsamma gäller om denna domstol enligt nationell rätt inte har möjlighet att avslå ansökan eller bevilja sökanden internationellt skydd, varvid den beslutande myndigheten dit ärendet återförvisas, vid sin prövning av huruvida ansökan ska beviljas eller avslås, är skyldig att följa domstolens avgörande och de skäl som ligger till grund för detta.

66 Med hänsyn till den hänskjutande domstolens spörsmål i detta avseende ska det tilläggas att om någon personlig intervju inte genomförts av den beslutande myndigheten, såsom ska ske enligt artikel 14 i direktiv 2013/32, är det endast om en sådan intervju genomförs vid den domstol som handlägger överklagandet av myndighetens avvisningsbeslut och intervjun genomförs med iakttagande av samtliga villkor som föreskrivs i direktiv 2013/32, som det är möjligt att säkerställa att rätten att yttra sig verkligen iakttas i detta skede av förfarandet (dom av den

16 juli 2020, Addis, C-517/17, EU:C:2020:579, punkt 71). Det framgår emellertid av artikel 14.2 a i detta direktiv att en sådan intervju inte behöver genomföras om domstolen kan fatta ett positivt beslut om flyktingstatus på grundval av tillgänglig bevisning.

67 Mot bakgrund av ovanstående överväganden ska den tredje frågan besvaras enligt följande. Artikel 46.1 a ii i direktiv 2013/32/EU ska tolkas så, att den tillåter, men medför inget krav på, att medlemsstaterna bemyndigar sina domstolar att, för det fall de upphäver ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan, själva pröva ansökan i sak, utan att behöva återförvisa ärendet till den beslutande myndigheten, förutsatt att den aktuella domstolen iakttar de garantier som föreskrivs i kapitel II i nämnda direktiv.

Rättegångskostnader

68 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (stora avdelningen) följande:

1) **Artikel 33.2 d samt artikel 40.2 och 40.3 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2013/32/EU av den 26 juni 2013 om gemensamma förfaranden för att bevilja och återkalla internationellt skydd,**

   ska tolkas så,

   att varje avgörande från Europeiska unionens domstol, inklusive ett avgörande som endast ger en tolkning av unionsrättsliga bestämmelser som redan var i kraft när ett beslut avseende en tidigare asylansökan antogs, utgör nya fakta eller uppgifter i den mening som avses i dessa bestämmelser, oavsett vid vilken tidpunkt det ifrågavarande avgörandet meddelades, om det på ett avgörande sätt bidrar till sökandens möjligheter att betraktas som en person som beviljats internationellt skydd.

2) **Artikel 46.1 a ii i direktiv 2013/32**

   ska tolkas så,

   att den tillåter, men medför inget krav på, att medlemsstaterna bemyndigar sina domstolar att, för det fall de upphäver ett beslut om att avvisa en efterföljande ansökan, själva pröva ansökan i sak, utan att behöva återförvisa ärendet till den beslutande myndigheten, förutsatt att den aktuella domstolen iakttar de garantier som föreskrivs i kapitel II i nämnda direktiv.

Underskrifter